

Rapport

Undersøgelse af citatpraksis ift. kreditering af mediekilder i nyheder på danske netsteder

Udarbejdet af Center for Nyhedsforskning, CBIT, Roskilde Universitet

Lektor Mark Blach-Ørsten, orsten@ruc.dk

Lektor Ida Willig, idaw@ruc.dk

Videnskabelig medarbejder Rasmus Burkal, rburkal@ruc.dk

December 2014

Indholdsfortegnelse

1. Sammenfatning af undersøgelsens resultat	p. 3
2. Baggrund	p. 5
3. Citatpraksis i trykte og elektroniske netmedier	p. 10
3.1. Historier med og uden mediekilde	p. 11
Tabel 1: Artikler med eller uden eksplicit mediekilde	p. 11
Tabel 2: Historier med eksplicitte mediekilder fordelt i tre kategorier	p.12
Tabel 3: Fordelingen af telegrammer i forhold til ophav	p. 13
Tabel 4: Hvor i artiklen citeres mediekilden første gang	p. 13
3.2. Mest citerede mediekilder	p. 14
Tabel 5: Mest citerede mediekilder	p. 14
Tabel 6: Mest citerede mediekilder via telegrambureau	p. 15
4. Citatpraksis i regionale netmedier	p. 16
4.1. Historier med og uden mediekilde	p. 17
Tabel 7: Artikler med eller uden eksplicit mediekilde	p. 17
Tabel 8: Historier med eksplicitte mediekilder fordelt i tre kategorier	p. 18
5. Tophistorier	p. 19
Tabel 9: Afsenderne af de 76 tophistorier	p. 19
Tabel 10: Emnerne for de 76 tophistorier	p. 20
Tabel 11: Tophistorier fordelt på afsendermedie	p. 22
Tabel 12: Tophistoriernes spredning fordelt på kreditering via bureau eller ej	p. 23
Tabel 13: Tophistorier, hvor mediet krediteres direkte	p. 24
Tabel 14: Tophistorier, hvor mediet krediteres via telegrambureau	p. 24
6. Citatpraksis på udvalgte skandinaviske elektroniske mediers netsider	p. 26
Tabel 15: Antal forsideartikler	p. 26
Tabel 16: Fordelingen af forsideartikler	p. 26
Tabel 17: Artikler med eller uden eksplicit mediekilde	p. 27
Tabel 18: Historier med eksplicitte mediekilder fordelt i tre kategorier	p. 27
Appendiks	p. 28

1. Sammenfatning af undersøgelsens resultater

Samlet set viser analysen af citatpraksis ift. kreditering af mediekilder, at:

- Der er ikke væsentlig forskel på citatpraksis ift. kreditering af mediekilder mellem de store elektroniske mediers netsteder eller på tværs af elektroniske medier og trykte mediers netsteder. Med andre ord er praksis omkring kreditering af mediekilder forholdsvis ens på de undersøgte danske netsteder.
- De undersøgte netsteder krediterer typisk danske medier og i mindre grad en lille gruppe udenlandske medier. Der er med andre ord tale om et overvejende nationalt medieunivers.

Analysen af elektroniske og trykte mediers netsteder viser, at:

- Nyheder med eksplicit mediekilde (altså historier, hvor et andet medie nævnes som kilde eller inspiration til historien) udgør over halvdelen af alle nyheder på de undersøgte netsteder.
- Størstedelen af nyheder med eksplicit mediekilde er telegramhistorier (altså historier fra eksempelvis Ritzaus Bureau), herunder også såkaldte "citathistorier", som medier sender til Ritzau, der så distribuerer dem videre samt historier, som Ritzau selv skriver på baggrund af andre mediekilder.
- Omvendt udgør nyheder uden eksplicit mediekilde – historier der i denne undersøgelse betegnes som egenproducerede – under halvdelen af alle nyheder på de undersøgte netsteder.

Analysen af de tre regionale cases viser, at:

- Der er stor variation fra netsted til netsted og dette skyldes forskellige traditioner for at lægge telegrammer op på netstedet. Nogle regioner lægger alle telegrammer op (TV 2 Fyn og TV 2 Nord), mens andre ikke gør (TV 2 Øst).

Analysen af tophistorier viser, at:

- De 76 tophistorier i undersøgelsen dækker 36 emner.
- 31 af de 76 tophistorier spredes til de undersøgte netmedier og bliver til 287 historier med kreditering.
- Af de 287 historier krediteres mediet direkte i 40 tilfælde, mens 247 tophistorier krediteres via telegrambureau.
- Telegrambureauerne, især Ritzau, har en dominerende position som mest citerede mediekilde på tværs af platforme og titler.

Analysen af de svenske og norske elektroniske mediers netsteder viser, at:

- Historier med eksplicit mediekilde udgør også her over halvdelen af alle historier. Det betyder at citatpraksis ift. kreditering af mediekilder er forholdsvis ens i Skandinavien.

Appendiks A viser, at:

- Flere af de undersøgte medier rapporterer, at de i nogen grad har ændret redaktionelle retningslinjer ift. til kreditering af mediekilder siden datamaterialet til denne undersøgelse blev indsamlet i 2012. Få har indgået citataftaler med andre medier. Hvorvidt og hvordan ændringen af retningslinjer på de pågældende medier har medført ændringer i konkret citatpraksis ligger uden for denne undersøgelse at svare på.

2. Baggrund

Undersøgelsens afsæt er medieaftalen for 2012-2014 indgået af samtlige Folketingets partier med undtagelse af Liberal Alliance, samt DR's public servicekontrakt for 2013-2014, hvoraf fremgår:

"I forlængelse af Kulturministeriets udredning af 28. februar 2013 om DR's og andre mediers anvendelse af nyheder på internettet iværksætter Kulturministeriet gennemførelse af en forskningsundersøgelse i 2013 om DR's anvendelse af egenproducerede nyheder og nyheder fra dagbladene mv. (bl.a. ved "dybe links") på DR's hjemmeside, herunder på de regionale undersider, samt en kortlægning af, hvordan andre medier anvender DR's egenproducerede nyheder, med henblik på stillingtagen til inden udgangen af 2013 om der på baggrund af undersøgelsen evt. er behov for at foretage ændringer i kontrakten vedr. DR's forpligtelser om nyheder på DR's hjemmeside."

Undersøgelsens fokus: Citatpraksis

I denne undersøgelse vil begrebet egenproduktion blive operationaliseret i en analyse af citatpraksis jf. Kulturministeriets notat "DRs og andre mediers anvendelse af nyheder på internettet", 28.02.2013, afsnit 1.2. Lignende operationalisering har tidligere været anvendt i undersøgelser gennemført i nyhedsuge-regi ("Først med det sidste" af Anker Brink Lund, 1999 og "Hvor kommer nyhederne fra?", redigeret af Anker Brink Lund, Mark Blach-Ørsten og Ida Willig, 2009).

Operationaliseringen er et forskningsmetodisk valg, da begrebet egenproduktion ikke er entydigt, hverken forskningsmæssigt eller i praksis. Egenproduktion kan eksempelvis defineres som klassiske solohistorier, altså historier som et givent medie har produceret på egen hånd fra idé til formidling. Men egenproduktion kan også defineres som et givent medies egne versioner og bearbejdnings af fælleshistorier, altså i princippet alt andet end telegrammer med angivelse af mediekilde. Flere undersøgelser viser, at med den første definition vil næsten ingen historier være egenproducerede, og med den anden definition vil væsentligt flere historier være egenproducerede.

Det er en almindelig opfattelse at egenproducerede nyheder er noget positivt, men fra et forskningsmæssigt perspektiv kan egenhistorier ikke tillægges en værdi i sig selv – hverken positiv eller negativ – uden at indholdet af historien analyseres: Hvis en historie eksempelvis *ikke* lever op til journalistiske normer om balance, fairness og faktatjek – er den så god alligevel, hvis den er egenproduceret? Eller omvendt. Hvis en historie lever op til journalistiske normer om balance, fairness og faktatjek – er den så dårlig, fordi det er en fælleshistorie?

Dertil kommer, at selv hvis indholdet af en historie analyseres, er værdien af en egenproduceret historie ikke entydig, idet den vil afhænge af, hvilken teori undersøgelsen bygger på. Eksempelvis kan man med forskellige teorier i hånden både argumentere for at solohistorier har højest demokratisk værdi, da et mediebillede uden solohistorier ville være et mediebillede, hvor magthaveres dagsorden ikke bliver udfordret. Men man kan også argumentere for det omvendte, nemlig at fælleshistorier har højest demokratisk værdi, fordi det er fælleshistorierne der informerer os, danner os og skaber grundlag for en fælles demokratisk samtale.

Fordi begrebet egenproduktion således ikke er entydigt, og kan angribes fra forskellige teoretiske vinkler samt tillægges forskellig værdi, er det vigtigt med en forskningsbaseret, transparent operationalisering af begrebet.

Som nævnt vil dette projekt operationalisere egenproduktion i en analyse af citatpraksis, *forstået som den praksis der er omkring kreditering af mediekilder på danske nyhedsmediers netsider*. Konkret vil undersøgelsen kortlægge hvorvidt og hvordan udvalgte danske nyhedsmediers netsteder citerer andre medier som kilde eller inspiration til historien.

Afgrænsning

Undersøgelsen er afgrænset til at kortlægge citatpraksis ift. kreditering af mediekilder i nyheder på danske netsteder.

Undersøgelsen kan således ikke afdække spørgsmål omkring originalitet (det, der eksempelvis omtales som "genbrug, lån og ran"), da det ville kræve en såkaldt fødekædeanalyse af indhold på tværs af alle medier og alle platforme (som det er gjort tidligere i "Først med det sidste" og "Hvor kommer nyhederne fra?").

Afgrænsningen er begrundet i undersøgelsens tidsmæssige og økonomiske rammer.

Undersøgelsens metode

Undersøgelsen bygger på nyhedsugemetoden (Lund, 1999), der består i en indsamling og registrering af nyhedsbilledet i uge 46 et givent år. Uge 46 betragtes som en 'normaluge', når det gælder både den journalistiske produktion og det journalistiske genstandsfelt, og der er ingen historier eller særlige forhold, der giver anledning til at antage, at det skulle være anderledes for uge 46, 2012. I forhold til denne undersøgelse blev der indsamlet alle redaktionelle enheder forstået som redaktionelt stof minus annoncer, listestof, debatindlæg og andre former for brugergenereret indhold, i alt 11.153 nyhedsartikler fra landsdækkende og regionale netaviser. Dertil kommer en anslået mængde på i alt 1.000 Ritzau-telegrammer, som er blevet bragt på TV 2 Fyn og TV 2 Nord.

De redaktionelle enheder er blevet kodet af et antal studentermedhjælpere, og der er udført interkoderreliabilitetstest (for at teste at de forskellige kodere når frem til samme resultat) i forhold til hele undersøgelsen.

Infomedia

Alle artikler – bortset fra TV 2-regionernes hjemmesider – er hentet via Infomedias database. Infomedias database er det tætteste man kommer en komplet registrering af nyheder på netaviser, dog findes nogle medier kun i resumeer eller med andre begrænsninger.

Der er forsøgt taget højde for disse forhold ved i alle tilfælde at inddrage artiklernes placering på mediets egen hjemmeside samt ved i tilfældet med TV 2-regionerne at få produktionen eller oversigt over produktionen fra regionerne selv – dette dog eksklusiv telegrammer fra Ritzau, da disse ikke gemmes hos TV 2 Fyn og TV 2 Nord (TV 2 Øst oplyser, at de ikke benytter telegramstof). TV 2 Fyn og TV 2 Nord har oplyst, at de i undersøgelsesperioden har lagt anslået 500-700 Ritzau-telegrammer online, hvorfor tallet 500 er lagt til under 'telegram' i beregningerne for de to regioners netaviser, så der kan gives et mere retvisende billede af andelen af telegrammer.

Medier i undersøgelsen

Undersøgelsen inkluderer følgende medier:

Sample 1: Landsdækkende netaviser:

De landsdækkende netaviser består af fem kategorier:

- DR's netavis – omfatter redaktionelle enheder af nyhedsgenrer fra dr.dk/nyheder og dr.dk/sporten med tilhørende undersider.
- TV 2's netavis – omfatter redaktionelle enheder af nyhedsgenrer fra nyhederne.tv2.dk, sporten.tv2.dk, finans.tv2.dk, vejret.tv2.dk, beep.tv2.dk og go.tv2.dk med tilhørende undersider.
- Morgenavisernes netaviser – redaktionelle enheder af nyhedsgenrer fra b.dk, business.dk, jyllands-posten.dk, epn.dk og politiken.dk med tilhørende undersider.
- Formiddagsavisernes netaviser – redaktionelle enheder af nyhedsgenrer fra bt.dk, sporten.dk og ekstrabladet.dk med tilhørende undersider.
- Nicheavisernes netaviser – redaktionelle enheder af nyhedsgenrer fra information.dk og kristeligt-dagblad.dk med tilhørende undersider.

Det skal bemærkes, at der er forskelle mellem de enkelte titler i de opstillede kategorier, når de måles ud fra parametre vedrørende citatpraksis – der er f.eks. forskel på andelen af historier uden mediekilde på b.dk og politiken.dk.

Sample 2: Regionale netaviser:

Undersøgelsen sætter desuden fokus på tre regioner, udvalgt med henblik på maksimal spredning i forhold til ejerskabsforhold, konkurrenceforhold og netstrategier. De tre regioner er Nordjylland, Fyn og Sjælland. De regionale netaviser består af nyhedsproducenter fra tre regioner, hvor der i alle tre regioner indgår en DR-region, en TV 2-region og et regionalt netmedie tilhørende regionens førende producent på dagbladsområdet. De tre typer af aktører har ikke nødvendigvis samme afgrænsning af det redaktionelt dækkede område.

Sjælland:

- DR Sjællands netavis – redaktionelle enheder af nyhedsgenrer fra dr.dk/P4/Sjaelland/Nyheder med tilhørende undersider.
- TV 2 Østs netavis – redaktionelle enheder af nyhedsgenrer fra tv2east.dk med tilhørende undersider.
- Sjællandskes netavis (sn.dk) – redaktionelle enheder af nyhedsgenrer fra sn.dk med tilhørende undersider.

Fyn:

- DR Fyns netavis – redaktionelle enheder af nyhedsgenrer fra dr.dk/P4/Fyn/Nyheder med tilhørende undersider.
- TV 2 Fyns netavis – redaktionelle enheder af nyhedsgenrer fra tv2fyn.dk med tilhørende undersider.
- Fyens Stiftstidendes og Fyns Amts Avis' netavis (fyens.dk) – redaktionelle enheder af nyhedsgenrer fra fyens.dk med tilhørende undersider.

Nordjylland:

- DR Nordjyllands netavis – redaktionelle enheder af nyhedsgenrer fra dr.dk/P4/Nord/Nyheder med tilhørende undersider.
- TV 2 Nords netavis – redaktionelle enheder af nyhedsgenrer fra tv2nord.dk med tilhørende undersider.
- Nordjyske Stiftstidendes netavis (nordjyske.dk) – redaktionelle enheder af nyhedsgenrer fra nordjyske.dk med tilhørende undersider.

Sample 3: Tophistorier:

Et kvalitativt casestudie af tophistorier fra både DR-universet, TV2-universet og dagbladene. Casestudiet er i sagens natur ikke statistisk repræsentativt, men en kvalitativ undersøgelse, der belyser, hvordan ugens tophistorier figurerer på de udvalgte netsteder.

Sample 4: Skandinavisk analyse:

For at sammenligne den danske praksis er der også foretaget et mindre studie af citatpraksis i forhold til journalistisk kreditering på henholdsvis nrk.no og svt.se. Samplet består af journalistisk nyhedsproduktion, der har ligget på den øverste del af forsiden af hhv. dr.dk, svt.se og nrk.no i perioden lørdag den 10. november 2012 – fredag den 16. november 2012. I denne periode blev der fire gange dagligt (kl. 08, kl. 12, kl. 16 og kl. 22) indsamlet screendumps af de pågældende netsteders forside.

Appendiks A:

Appendiks A viser de redaktionelle tiltag omkring citatpraksis i forhold til kreditering af mediekilder, som de involverede danske medier har gennemført i perioden november 2012---2013.

3. Citatpraksis i trykte og elektroniske netmedier

3.1. Historier med og uden eksplicit medie kilde

Denne første del af analysen ser på nationale trykte og elektroniske mediers citatpraksis ift. kreditering af mediekilder på deres netsteder.

Delundersøgelsen kortlægger to typer af historier – dem *med* eksplicit medie kilde, og dem *uden* eksplicit medie kilde. Historierne uden medie kilde forstås som egenproducerede i denne undersøgelse, selv om kodningen i sagens natur ikke kan sige noget om historiens originalitet (hvor den stammer fra), men kun hvorvidt et andet medie krediteres for hele historien (hvilket er definitionen på et telegram), eller som det vi her kalder henholdsvis primær eller sekundær kreditering (se følgende afsnit).

Metode 1. kodning

1: med eksplicit medie kilde

- telegramstof og/eller eksplicitte mediereferencer

anden hånd har hørt, at
papirerne, inden de blev
/ritzau/

om illegale registreringer af kommunist
skriver Jyllands-Posten.

2: uden eksplicit medie kilde

- egenproduktion i bred forstand

Af tabel 1 (nedenfor) fremgår det, at historier med en eksplicit medie kilde udgør over halvdelen af alle historier på de undersøgte netsteder. Samtidig fremgår det, at historier uden eksplicit mediekilder, de historier, der ud fra en bred definition kan betegnes som egenproduktion, således ikke udgør over 50 % på nogle af de undersøgte netsteder.

Tabel 1: Artikler med eller uden eksplicit medie kilde

	Med eksplicit medie kilde	Uden eksplicit medie kilde	N
DR's netavis	61 % (479)	39 % (300)	779
TV 2's netavis	57 % (567)	43 % (431)	998
Morgenavisernes netaviser	72 % (1832)	28 % (707)	2539
Formiddagsavisernes netaviser	62 % (1305)	38 % (800)	2105
Nicheavisernes netaviser	84 % (765)	16 % (146)	911

Det forholdsvist store antal redaktionelle enheder på morgenaviser og formiddagsblades netaviser skyldes, at samplet indeholder en række undersider (se side 7).

Historier med eksplicitte mediekilder kan dog dække over forskellige former for kreditering af andre medier. Derfor deles denne kategori i tabel 2 (nedenfor) i tre kategorier: Primær kreditering, sekundær kreditering og telegram:

- 'Primær kreditering' omfatter rene citathistorier, hvor medie A har skrevet en nyhed på baggrund af en nyhed omtalt i medie B og samtidig krediteret medie B for historien, f.eks. gennem henvisninger i tekstens indledning og/eller efter citater. Denne kategori vil eksempelvis være de såkaldte "citathistorier" fra Ritzaus Bureau: en udbredt praksis hvor medier sender historier Ritzaus citattjeneste med henblik på at blive citeret af andre medier med Ritzau som videreformidler.
- 'Sekundær kreditering' omfatter historier, hvor medie A skriver en nyhed med sekundære elementer, der er oplysninger fra medie B, som krediteres for disse. Her er således ikke tale om egentlige citathistorier, men f.eks. historier, hvor journalisten fra medie A ikke har kunnet få en kommentar fra en kilde som supplement til de kilder, journalisten ved medie A selv har indhentet, og derfor bruger et citat fra medie B, hvor kilden tidligere har udtalt sig.
- 'Telegram' omfatter artikler fra telegrambureauer og lignende samarbejdspartnere, hvor disse er nævnt i byline – f.eks. Ritzau, BNB, videnskab.dk, Tipsbladet osv.

Tabel 2: Historier med eksplicitte mediekilder fordelt i tre kategorier

	Primær kreditering	Sekundær kreditering	Telegram	Uden eksplicit mediekilde	N
DR's netavis	12 % (93)	2 % (13)	48 % (373)	39 % (300)	779
TV 2's netavis	12 % (123)	2 % (19)	43 % (425)	43 % (431)	998
Morgenavisernes netaviser	9 % (227)	3 % (73)	60 % (1532)	28 % (707)	2539
Formiddagsavisernes netaviser	19 % (394)	4 % (79)	40 % (832)	38 % (800)	2105
Nicheavisernes netaviser	3 % (26)	1 % (11)	80 % (728)	16 % (146)	911

Af tabel 2 (ovenfor) fremgår det, at telegramhistorier udgør størstedelen af de historier, der har en eksplicit mediekilde. Der kan derfor være grund til at se nærmere på denne kategori. Kategorien 'telegram' består altovervejende af telegrammer med Ritzau i byline. BNB leverer til Berlingske-medierne og derudover er der en mindre andel, der kommer fra faste samarbejdspartnere og eksterne leverandører som f.eks. videnskab.dk, Tipsbladet og Femina og som dermed i praksis har samme funktion som telegrambureauerne. I vores analyse (se tabel 3) er Ritzau klart den mest hyppigt citerede kilde.

Tabel 3: Fordelingen af telegrammer i forhold til ophav

Ritzaus Bureau	2979
Berlingske Nyhedsbureau (BNB)	551
Andre	360
I alt	3890

I forhold til den næstmest forekommende kategori i tabel 2 (primær kreditering) er det også muligt at undersøge præcist, hvordan den journalistiske kreditering af mediekilden finder sted. I tabel 4, nedenfor, dækker kategorien 'primær kreditering' over historier, hvis hovedindhold bygger på oplysninger fra et eller flere andre medier og hvor disse krediteres for oplysningerne. I tabellen er angivet, hvor i teksten krediteringen (af mediekilden) er placeret første gang. Denne kodning er lavet på en mindre, men repræsentativ sample af artikler med primær kreditering.

'Rubrik' er artiklens overskrift. 'Underrubrik' er artiklens opsummering, der dog ikke benyttes af alle netmedier. 'Første tekstblok' er det første tekststykke i brødteksten, som afsluttes ved det første linjemellemrum. 'Anden tekstblok' er det tekststykke der står mellem første og andet linjemellemrum i teksten. 'Senere' er hvis mediekilden findes i brødteksten første gang efter det andet linjemellemrum. 'Andet' er hvis mediekilden optræder i f.eks. en faktaboks el. lign.

Tabel 4: Hvor i artiklen citeres mediekilden første gang

	Rubrik	Under-rubrik	Første tekstblok	Anden tekstblok	Senere	Andet	N
DR's netavis	0	1 % (1)	15 % (10)	22 % (15)	62 % (42)	0	68
TV 2's netavis	0	1 % (1)	24 % (18)	35 % (26)	39 % (29)	0	74
Morgenavisernes netaviser	0	1 % (1)	14 % (14)	30 % (29)	54 % (52)	1 % (1)	97
Formiddagsavisernes netaviser	0	2 % (3)	17 % (21)	22 % (27)	53 % (66)	6 % (7)	124
Nicheavisernes netaviser	0	0	18 % (3)	6 % (1)	71 % (12)	6 % (1)	17

Som det fremgår af tabellen forekommer krediteringen af mediekilden typisk senere i teksten og kun i meget få tilfælde i rubrikken eller i den første tekstblok.

3.2. Mest citerede mediekilder

Tabel 5 (nedenfor) viser på nærmere hold, hvilke medier, som citeres, når der er tale om historier med eksplicit mediekilde (jf. tabel 2). Her viser det sig, at de enkelte netsteder i høj grad citerer fra samme medier. DR citerer således historier fra Politiken og BT, men også fra AFP, BBC og New York Times. Morgenaviserne citerer også fra BBC samt bt.dk. og DR Nyheder. Nicheaviserne citerer fra et noget andet univers, fx Die Welt og Al-Jazeera, men også fra Berlingske. Samlet kan man sige, at samtlige medier citerer fra et forholdsvis begrænset medieunivers. Tallene i parentes angiver antallet af citater fra den nævnte mediekilde.

Det skal fremhæves, at når der er telegrambureauer nævnt i tabel 3, betyder det ikke, at der er tale om en 'ren' telegram historie, men en historie med en byline (fx "Af journalist Anders Andersen") fra det undersøgte medie, hvor telegrambureauet indgår som en citeret kilde.

Tabel 5: Mest citerede mediekilder

DR's Netavis	TV 2's Netavis	Morgenavisernes netaviser	Formiddagsavisernes netaviser	Nicheavisernes netaviser
Ritzau (9) 7 %	Berlingske (5) 3 %	Reuters (26) 7 %	Tipsbladet.dk (32) 6 %	Berlingske (5) 8 %
Politiken (9) 7 %	Ritzau (5) 3 %	BBC (23) 6 %	Berlingske (26) 5 %	BBC (4) 7 %
AP (7) 5 %	Reuters (4) 2 %	AP (21) 6 %	TV 2 (25) 4 %	Die Welt (3) 5 %
BT (6) 5 %	Børsen (4) 2 %	Ritzau (20) 5 %	Daily Mail (18) 3 %	Al-Jazeera (2) 3 %
BBC (4) 3 %	BT (4) 2 %	bt.dk (16) 4 %	Politiken (13) 2 %	DR Nyheder (2) 3 %
AFP (4) 3 %	Politiken (4) 2 %	DR Nyheder (15) 4 %	Ritzau (13) 2 %	Jyllands-Posten (2) 3 %
N.Y. Times (4) 3 %	DR Nyheder (4) 2 %	Berlingske (13) 3 %	The Sun (12) 2 %	Politiken (2) 3 %
130 mediekilder i alt	164 mediekilder i alt	381 mediekilder i alt	567 mediekilder i alt	60 mediekilder i alt

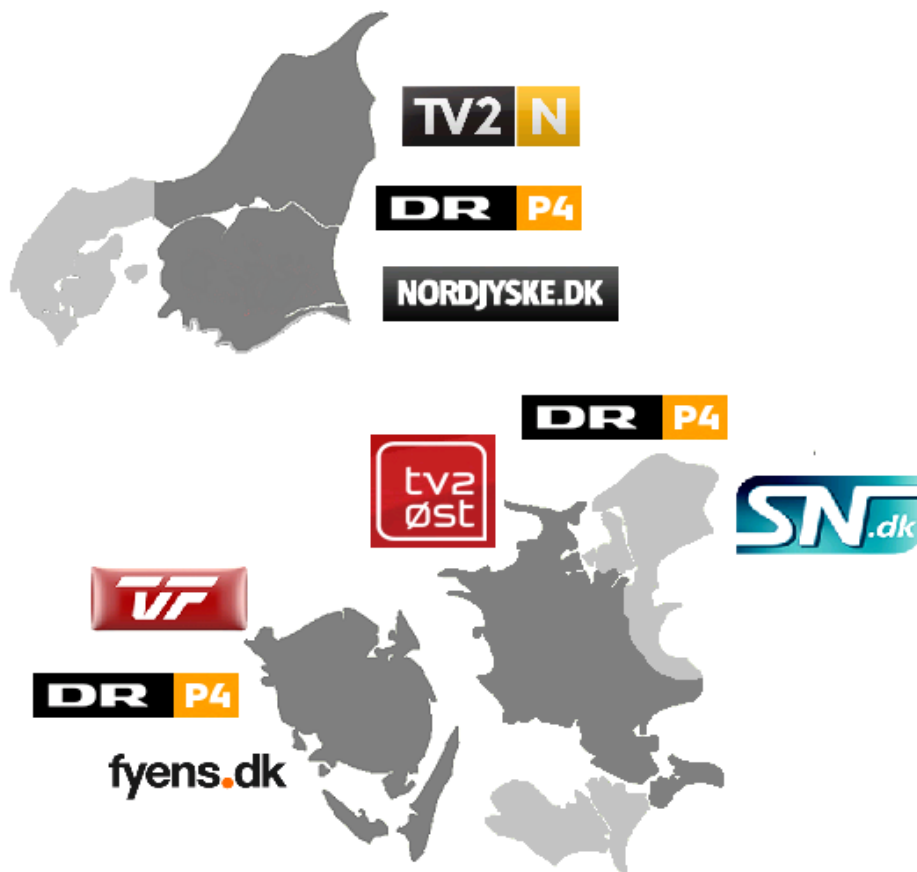
Ser vi på tabel 6 (nedenfor) kan vi se nærmere på historier, der i tabel 2 blev benævnt historier med eksplicit mediekilde, telegram. Som nævnt stammer de fleste telegramhistorier fra enten Ritzau eller BNB. Men mange telegramhistorier indeholder også andre mediekilder, typisk når der er tale om de såkaldte citathistorier fra Ritzau. Hvis eksempelvis Politiken har sendt en såkaldt citathistorie til Ritzau med henblik på, at Ritzau viderefremidler den til andre kilder, vil den udløse en henvisning til Politiken i nedenstående analyse.

Ligesom i foregående tabel (tabel 3) er der tale om, at de analyserede netmedier bringer historier fra næsten det samme nyhedsunivers. Der er fx historier fra Politiken, Jyllands-Posten og Berlingske på alle de undersøgte netsteder, mens DR Nyheder kun er citeret hos nicheaviserne. Men dette kan hænge sammen med, at morgenaviserne sender flere historier til citat hos Ritzau end DR Nyheder gør. Desuden optræder DR Nyheder blandt de mest citerede mediekilder i morgenavisernes netaviser i tabel 5.

Tabel 6: Mest citerede mediekilde via telegrambureau

DR's Netavis	TV 2's Netavis	Morgenavisernes netaviser	Formiddagsavisernes netaviser	Nicheavisernes netaviser
AFP (29) 19 %	AFP (24) 16 %	Reuters (119) 12 %	Reuters (56) 12 %	AFP (32) 10 %
Reuters (22) 14 %	Reuters (19) 13 %	Bloomberg (57) 6 %	Politiken (31) 7 %	Reuters (28) 9 %
Politiken (8) 5 %	Politiken (10) 7 %	BBC (54) 6 %	BBC (24) 5 %	Politiken (21) 7 %
Jyllands-Posten (7) 5 %	Jyllands-Posten (8) 5 %	Politiken (51) 5 %	Jyllands-Posten (17) 4 %	Jyllands-Posten (19) 6 %
AP (6) 4 %	Berlingske (6) 4 %	Jyllands-Posten (46) 5 %	Berlingske (14) 3 %	Berlingske (14) 4 %
TV 2 Sporten (6) 4 %	DPA (6) 4 %	Børsen (33) 3 %	AFP (14) 3 %	DR Nyheder (12) 4 %
Expressen (5) 3 %	TT (6) 4 %	AFP (26) 3 %	videnskab.dk (12) 3 %	BBC (12) 4 %
153 mediekilder i alt	152 mediekilder i alt	958 mediekilder i alt	466 mediekilder i alt	313 mediekilder i alt

4. Citatpraksis i regionale netmedier

4.1. Historier med og uden eksplicit mediekilde

Tabel 7 (nedenfor) viser fordelingen mellem historier med eksplicit mediekilde og historier uden eksplicitmedie kilde på de regionale mediers netsider.

Tabel 7: Artikler med eller uden eksplicit mediekilde

	Med eksplicit mediekilde	Uden eksplicit mediekilde	N
DR Sjælland	24 % (14)	76 % (44)	58
DR Fyn	3 % (3)	97 % (97)	100
DR Nordjylland	7 % (5)	93 % (68)	73
TV 2 Øst	46 % (38)	54 % (45)	83
TV 2 Fyn	87 % (524)	13 % (76)	600
TV 2 Nord	89 % (535)	11 % (66)	601
sn.dk	64 % (820)	36 % (471)	1291
fyens.dk	75 % (893)	25 % (293)	1186
nordjyske.dk	56 % (461)	44 % (368)	829

De regionale netaviser har en relativt ensartet praksis, når de betragtes indbyrdes ud fra ejerskab (hhv. DR, TV 2-region og privat dagblad), men af tabellen ovenfor fremgår det, at der er stor forskel på tallene mellem de tre medietyper. Dette hænger sammen med en uens praksis i forhold til brug af telegramhistorier fra Ritzaus og forskelle i adgang til versioneringer fra avis. DR's regionale netaviser lægger kun få Ritzau-telegrammer ud, mens det ikke er tilfældet for TV 2 Fyn og TV 2 Nord. Det medfører meget forskellige procentsatser, der dog dækker over et forholdsvist ens antal egenproducerede historier for henholdsvis DR's og TV 2's regionale netsteder, jævnfør tabel 8 (næste side).

Tabel 8 nedenfor viser de regionale netavisers nyheder fordelt efter kreditering, hvor kategorien 'med eksplicit mediekilde' er opdelt i tre kategorier: Primær kreditering, sekundær kreditering og telegram.

Tabel 8: Historier med eksplicite mediekilder fordelt i tre kategorier

	Primær kreditering	Sekundær kreditering	Telegram	Uden eksplicit mediekilde	N
DR Sjælland	17 % (10)	0 % (0)	7 % (4)	76 % (44)	58
DR Fyn	1 % (1)	2 % (2)	0 % (0)	97 % (97)	100
DR Nordjylland	5 % (4)	0 % (0)	1 % (1)	93 % (68)	73
TV 2 Øst	31 % (26)	4 % (3)	11 % (9)	54 % (45)	83
TV 2 Fyn	1 % (3)	0,2 % (1)	87 % (520)	13 % (76)	600
TV 2 Nord	4 % (22)	0,2 % (1)	85 % (512)	11 % (66)	601
sn.dk	2 % (24)	0,4 % (5)	61 % (791)	36 % (471)	1291
fyens.dk	1 % (7)	0,2 % (2)	75 % (884)	25 % (293)	1186
nordjyske.dk	1 % (9)	0,4 % (3)	54 % (449)	44 % (368)	829

Af tabellen ovenfor fremgår forskellen i brug af telegramstof tydeligt. Telegrammerne optager hovedparten af pladsen på de netavisers, der benytter telegrammer som en fast del af nyhedsflowet. Omvendt i de medier, der ikke benytter telegrammer som en fast praksis – her er tendensen, at historier med primær kreditering udgør hovedparten af historier med eksplicit mediekilde.

5. Tophistorier

Dette casestudie undersøger, hvordan og hvorvidt tophistorier fra landsdækkende dagblade og landsdækkende tv-nyhedsudsendelser krediteres på de landsdækkende og regionale mediers netsteder, der er i fokus i denne undersøgelse.

Metode

Tophistorier forstås i dette casestudie som den største forsidehistorie på de landsdækkende dagblade, og som det indslag, der åbner de landsdækkende tv-nyhedsudsendelser (indslag, der i nogle tilfælde bliver udfoldet med det samme, i andre tilfælde først efter en kort præsentation af nogle af udsendelsens øvrige historier).

De landsdækkende dagblade, der indgår i undersøgelsen, er Berlingske, Jyllands-Posten, Politiken, BT, Ekstra Bladet, Børsen, Information og Kristeligt Dagblad. De landsdækkende tv-nyhedsudsendelser, der indgår i undersøgelsen, er TV 2 Nyhederne kl. 19.00 og kl. 22.00 samt TV-Avisen på DR1 kl. 18.30 og kl. 21.30 og søndagsudgaven 21 SØNDAG.

I løbet af uge 46 2012 bringer disse medier i alt 76 tophistorier. De 76 tophistorier undersøges i dette casestudie for, hvordan og hvorvidt de optræder på dr.dk, tv2.dk, b.dk, business.dk, jp.dk, epn.dk, politiken.dk, bt.dk, sporten.dk, ekstrabladet.dk, information.dk, kristeligt-dagblad.dk, sn.dk, fyens.dk, nordjyske.dk, tv2east.dk, tv2fyn.dk, tv2nord.dk og DR's tre regionale netsteder for hhv. Sjælland, Fyn og Nordjylland.

Fordelingen af, hvor tophistorierne kommer fra, fremgår af tabellen herunder.

Tabel 9: Afsenderne af de 76 tophistorier

Afsender	Antal
Landsdækkende morgenaviser	21
Landsdækkende formiddagsaviser	14
Landsdækkende nicheaviser	17
Landsdækkende tv-nyhedsudsendelser	24
I alt	76

Tophistorierne består både af historier, som er helt nye på mediernes dagsorden og af historier, som allerede er etablerede emner på mediernes dagsorden, men som tilføjes nye vinkler som følge af nye oplysninger, nye case-personer eller andre nye elementer, der gør, at det bliver relevant for medierne at præsentere historien. En emnemæssig opdeling af tophistorierne viser, at der behandles 36 forskellige emner i de 76 tophistorier – fordelt som det fremgår af tabellen herunder.

Tabel 10: Emnerne for de 76 tophistorier

Emne	Antal
SAS-krise	17
Seksuelt overgreb mod mindreårig på Fyn	8
Finansloven	6
Kvinde dræbt i villa i Virum	4
Ny DNA-metode kan opklare gamle drabssager	3
Venstres landsmøde	3
Israel dræber Hamas-leder	2
Palæstinas status i FN	2
Reformkrav mod sydeuropæiske lande	2
Sammensætningen af bankbestyrelser	2
Valg i Kina	2
Akutjob rammer ikke målgruppen	1
Aldersbombe i landbruget	1
Antallet af ældre på depressionspiller er højt	1
Bernstein advarer om fremtiden for dansk økonomi	1
Bjarne Riis og doping	1
Brian Sandberg lægger afstand til Hells Angels	1
COP18: forestående topmøde	1
Dansk medicinalfirma med adresse i Indien sælger doping i Danmark	1
Erhvervsskole indfører optagelsesprøver	1
Fejl i opkrævning af lægehonorar for tolkebistand i regionerne	1
Flere lande bruger abortsprøjte til fostre	1
Folkeskolens indkøb af ny teknologi	1
Forskningsmidler til forskning i den frie vilje	1
Helle Thorning-Schmidts skattesag	1
Kulturministeriets undersøgelse af danskernes kulturvaner	1
Kønsskifteoperation på unge, der ikke er myndige	1
Mand dræbt på diskotek i København	1
Pensionselskabers investeringer og etik	1
Privatskolers ret til at smide elever ud	1
Rigsrevisionen kritiserer høj løn til direktør for Rådet for Sikker Trafik	1
Sammenhængen mellem kolesterolmedicin og blodpopper	1
Samværskrav forhindrer udsatte børn i at få ny familie	1
Skat stopper traditionsrig indsamling til gode formål	1
Tidligere tv-vært frifundet for vold	1
Top-SF'er vil sænke løn og skat	1

Infomedias arkiv over nyheder er blevet brugt til at forfølge de enkelte tophistorier ved hjælp af både enkle søgeord og søgestreng, der er konstrueret på baggrund af indholdet i tophistorierne. Målet med søgningen har været at finde de historier, hvor det medie, der har produceret den enkelte tophistorie, er krediteret for historien. Der er for hver enkelt tophistorie derfor både søgt på afsendermediet, kildernes navne og tilknytning, relevante emneord og i nogle tilfælde centrale citatbider. Der er søgt bredt, så historier i Infomedias arkiv kun skulle leve op til et af søgekriterierne for at komme med i søgeresultatet. Derefter er søgeresultaterne gennemgået for at fjerne de resultater, der enten ikke havde relation til den oprindelige tophistorie eller som ikke var nyhedsjournalistik i en bred forståelse, men f.eks. læserbreve, ledere eller andet opinionsstof. Versioneringer af tophistorier på mediets egen hjemmeside indgår heller ikke i opgørelserne, f.eks. hvis politikken.dk bringer en af Politikens tophistorier, da dette ikke fortæller om spredningen i andre medier. Blandt søgeresultaterne er der også historier, der behandler det samme emne som en given tophistorie, men hvor det medie der har produceret tophistorien, ikke krediteres. Disse søgeresultater indgår heller ikke i optællingerne herunder, da de f.eks. kan være resultat af, at andre medier har talt med samme kilder og på den baggrund skrevet lignende historier.

Infomedias arkiv er stærkest på de skriftlige medier, herunder også netaviserne, der langt overvejende består af skriftlig nyhedsproduktion. Da denne undersøgelses fokus er citatpraksis ift. mediekilder på netaviser er det vurderet, at Infomedias arkiv er anvendeligt til formålet. Der knytter sig dog nogle forbehold og bemærkninger til undersøgelsen:

- Enkelte netaviser findes kun i resumeer, det gælder bl.a. dr.dk og TV 2---regionernes netaviser. Resumeerne er dog så relativt grundige, at de typisk indeholder flere af de søgekriterier, der er stillet op, og de derfor også dukker op i de søgninger, der er foretaget.
- Infomedias arkiv – uanset om det er resumeer eller fuldtekst – indeholder ikke altid oplysninger om, hvorvidt historien stammer fra et telegrambureau. Denne mangel kompenseres der for ved at finde historien frem på pågældende netavis. For TV 2---regionerne gælder, at de i udgangspunktet ikke gemmer telegramhistorier i deres eget arkiv. Disse historier vil dog optræde som resumeer i Infomedias arkiv, men her vil der ikke altid fremgå oplysninger om, hvorvidt det er telegrammer. Hvis historien ikke længere kan findes på pågældende regionale netavis, er det derfor konkluderet, at den har været bragt som et telegram. Dette understøttes i alle tilfælde af ordlyden i resumeet.
- Infomedias datoangivelse på artikler fra netaviser varierer i enkelte tilfælde fra den dato, der fremgår af artiklen på det medie, der har bragt historien. Det sker i enkelte af de tilfælde, hvor en netavis offentliggør en artikel tæt på midnat, men som muligvis først høstes af Infomedias kort efter midnat. I disse tilfælde er datoen fra det medie, der har bragt artiklen, registreret.

Disse forbehold til trods egner metoden sig til at illustrere, hvorvidt og hvordan historier fra landsdækkende dagblade og landsdækkende elektroniske medier krediteres af landsdækkende og regionale elektroniske mediers netsteder. Det skal understreges, at der ikke er tale om en fødekædeanalyse til belysning af historienes originalitet, men et casestudie af citatpraksis ift. kreditering af mediekilder.

Kreditering af tophistorier

Af tabel 11 herunder fremgår, at 31 af de 76 tophistorier citeres af de netmedier, der indgår i undersøgelsen, hvilket svarer til 41 pct. Omvendt er der 45 tophistorier, der ikke citeres, hvilket svarer til 59 pct. Når tophistorier ikke citeres hænger det ofte sammen med, at tophistorien er bygget op om en fælles dagsorden tilføjlet selvstændige interviews og case-personer, og at denne fælles dagsorden allerede er beskrevet på anden vis i de undersøgte netmedier. Det er f.eks. tilfældet med tv-nyhedsudsendelsernes dækning af SAS-krisen mandag den 12. nov. 2012, hvor netmedierne igennem hele mandagen selv har dækket emnet med interviews med en lang række af interessenter. Det er også tilfældet med formiddagsavisernes tophistorier fra søndag den 18. nov., hvor begge aviser bringer historier om drabet på en kvinde i Virum. Hændelsen er allerede omtalt på netmedierne de foregående dage og de nye bidrag fra formiddagsavisernes tophistorier, der er bygget op om interviews med familie og naboer til den dræbte, bliver ikke citeret i de undersøgte netmedier.

I andre tilfælde citeres tophistorien ikke, fordi det er en analyse, hvilket almindeligvis ikke citeres i nyhedsstrømmen, da disse ikke inddrager nye kilder eller nye oplysninger. Det er tilfældet med Kristeligt Dagblads tophistorie fra mandag den 12. nov., der er en nyhedsanalyse på baggrund af den vedtagne finanslov, med Informations forside fra torsdag den 15. nov., der er en optakt og analyse frem mod Venstres forestående landsmøde og det er tilfældet med Berlingskes forside fra samme dag, der er en baggrundsartikel om valget i Kina.

Endelig kunne det skyldes, at en tophistorie vurderes irrelevant af de undersøgte netmedier, f.eks. fordi den retter sig mod en så afgrænset målgruppe af mediebrugere, at de undersøgte netmedier har vurderet, at tophistorien ikke var relevant for dem. Det kunne eventuelt være årsagen til, at Kristeligt Dagblads tophistorie lørdag den 17. nov. om Skat, der stopper den jødiske kvindeorganisation WIZOs indsamling til socialt udsat område i Israel, ikke citeres i de undersøgte netmedier. Det samme kunne være tilfældet med Informations tophistorie fra samme dag om forskningsmidler, der er blevet tildelt et projekt, der skal forske i den frie vilje.

Tabel 11: Tophistorier fordelt på afsendermedie

Afsender af tophistorier	Tophistorier, der citeres	Tophistorier, der ikke citeres
Tv-nyhedsudsendelserne	1	23
Morgenaviserne	17	4
Formiddagsaviserne	4	10
Nicheaviserne	9	8
I alt	31	45

Som det fremgår af tabellen herover, er der stor forskel på, hvor ofte forskellige afsendere af tophistorierne krediteres. Kun i et enkelt tilfælde er en tophistorie fra tv-nyhedsudsendelserne blevet krediteret af de netmedier, der indgår i undersøgelsen (og her er netmedier tilknyttet det medie, der har produceret tophistorien ikke talt med, som det også fremgår tidligere). En forklaring på dette er, at tv-nyhedsudsendelsernes tophistorier i alle de undersøgte tilfælde tager udgangspunkt i en fælles dagsorden, der tilføjes forskellige fortællermæssige greb tilpasset tv-mediet. Dvs. tv-nyhedsudsendelsernes store åbningshistorier er historier, der samler op på dagens store tema – det kan være udviklingen i SAS-krisen, status i politiets arbejde vedrørende en seksualforbrydelse mv. – og supplerer dette med egne case-personer, selvstændige interview eller analyser.

Nicheavisernes prioritering ligner morgenavisernes, men nicheaviserne krediteres i mindre grad – efter alt at dømme fordi de i nogle tilfælde har et mere snævert fokus i deres tophistorier, der er rettet mod en mere afgrænset målgruppe, som det også er nævnt på foregående side.

Formiddagsavisernes tophistorier citeres i fire tilfælde blandt de undersøgte netmedier, mens de i ti tilfælde ikke citeres. En del af forklaringen på dette kunne være det samme forhold som hos tv-nyhedsudsendelserne – tophistorierne i formiddagsaviserne tager oftere end de øvrige dagblade udgangspunkt i en fælles dagsorden, der suppleres med egne case-personer, reportageelementer eller selvstændige interviews tilpasset formiddagsavisernes måde at formidle på.

Ser man på de 31 tophistorier, der krediteres af netmedierne i denne undersøgelse, så krediteres de i de fleste tilfælde som telegrammer udsendt af Ritzau eller BNB, i andre tilfælde krediteres det medie, der bragte tophistorien.

De 31 tophistorier krediteres i flere af de undersøgte netmedier. Det gør, at de 31 tophistorier bliver til i alt 287 artikler fordelt udover de netmedier, der indgår i undersøgelsen.

De 76 tophistorier dækker over 36 forskellige emner, som det fremgår af tabel 10. De 31 tophistorier, der citeres, dækker 22 af de 36 emner, der behandles i alle tophistorierne. Det betyder dog ikke, at der er 14 emner, som behandles i tophistorier, der slet ikke dækkes i netmedierne. Det afspejler snarere, at nogle af tophistorierne er så forankrede i en fælles dagsorden, at emnet allerede er dækket af netmedierne selv, Det gælder f.eks. både sagen om seksuelt misbrug af en mindreårig pige på Fyn og drabet på en kvinde i Virum, der begge ligger højt på tophistoriernes emneliste og begge omtales med mange artikler i netmedierne, men i ingen af tilfældene er det med reference til tophistorierne – efter alt at dømme ikke som et udslag af dårlig citatskik, men som følge af at netmedierne behandler emnet selvstændigt eller med henvisning til andre netmedier.

Spredning af tophistorier

Af tabellen herunder fremgår det, at der findes 40 tilfælde i alt, hvor en tophistorie krediteres et medie og ikke krediteres et medie via et telegrambureau. Det svarer til 14 pct. Tilsvarende er der i alt 247 tilfælde hvor en tophistorie bringes på et af netmedierne som et telegram, og dermed krediteres, 86 pct. af de historier, der citerer tophistorier, telegrambureauerne Ritzau og BNB.

Tabel 12: Tophistoriernes spredning fordelt på kreditering via bureau eller ej

Afsender af tophistorier	Tophistorier, hvor mediet krediteres direkte	Tophistorier, hvor mediet krediteres via telegrambureau	I alt
Tv-nyhedsudsendelserne	0	4	4
Morgenaviserne	20	161	181
Formiddagsaviserne	5	7	12
Nicheaviserne	15	75	90
I alt	40	247	287

Herunder er ovenstående tabel fordelt på de netmedier, der indgår i undersøgelsen, Dermed får vi to tabeller. Den første tabel viser de 40 tilfælde, hvor en tophistorie krediteres uden brug af telegram. DR's netavis tegner sig for 10 af de 40 tilfælde, mens morgenavisernes netavis i alt også tegner sig for 10 af de 40. Halvdelen af tophistorierne med direkte mediekilde findes således hos enten DR's netavis eller morgenavisernes netavis, der i denne gruppering består af b.dk, business.dk, jp.dk, epn.dk og politiken.dk.

Tabel 13: Tophistorier, hvor mediet krediteres direkte

Afsender af tophistorier	DR's netavis	TV 2's netavis	Morgenavisernes netavis	Formiddagsavisernes netavis	Nicheavisernes netavis	DR's regionale netavis	TV 2-regionernes netavis	Regionale dagblades netavis
Tv-nyhedsudsendelserne	0	0	0	0	0	0	0	0
Morgenaviserne	3	1	5	5	3	0	1	2
Formiddagsaviserne	2	1	0	1	0	0	1	0
Nicheaviserne	5	2	5	1	0	0	2	0
I alt	10	4	10	7	3	0	4	2

Tabel 14 nedenfor viser de 247 tilfælde (86 pct.), hvor en tophistorie citeres som et telegram fra enten Ritzau eller BNB.

Tabel 14: Tophistorier, hvor mediet krediteres via telegrambureau

Afsender af tophistorier	DR's netavis	TV 2's netavis	Morgenavisernes netavis	Formiddagsavisernes netavis	Nicheavisernes netavis	DR's regionale netavis	TV 2-regionernes netavis	Regionale dagblades netavis
Tv-nyhedsudsendelserne	0	1	1	0	0	0	1	1
Morgenaviserne	15	16	28	29	21	0	19	33
Formiddagsaviserne	0	0	2	0	2	0	2	1
Nicheaviserne	4	5	23	11	4	0	9	19
I alt	19	22	54	40	27	0	31	54

Telegrambureauerne står således som en helt afgørende faktor i spredningen af tophistorier. En illustration af dette kan være en Politikens historie om lektor Stig Jarl, der på baggrund af egne beregninger kritiserer resultaterne af en ministeriel undersøgelse af danskernes kulturvaner.

Avisen sender selv historien til Ritzaus citattjeneste aftenen før avisen udkommer og en lang række netaviser, der abonnerer på Ritzau, kan derfor bringe historien aftenen før, avisen selv udkommer med den. Berlingskes Nyhedsbureau udsender dog først historien som telegram den efterfølgende dag, og der er ingen af de netaviser, der bruger BNB som leverandør af telegrammer, der af egen drift skriver en citathistorie på baggrund af Ritzau-telegrammet eller Politikens historie. I stedet venter de med at bringe historien, til de får den som BNB-telegram.

At en tophistorie udsendes som telegram er dog ingen garanti for, at en historie spreder sig, selvom det er hovedreglen. Eksempelvis blev Informations forside onsdag den 14. nov. 2012 om det forestående COP18-topmøde og manglende enighed i EU om klimastrategi til et Ritzau-telegram samme dag, men ingen af netmedierne i denne undersøgelse bragte telegrammet. Der var heller ingen af netmedierne, der af egen drift skrev en citathistorie på baggrund af Informations tophistorie. Dagen før Informations historie har BNB selv lavet et telegram om samme emne, uden at det dog er taget fra Informations historie. Men BNB's historie bliver heller ikke bragt hos nogen af de netmedier, der indgår i undersøgelse. Den 15. nov. har altinget.dk også en historie om det forestående topmøde, hvor en af de kilder, der også indgik i Informations tophistorie, citeres. Men altinget.dk har – fremgår det af artiklen – selv talt med kilden.

Man behøver heller ikke nødvendigvis et telegram for at en tophistorie spreder sig. Praksissen med at indsende til citattjeneste sammenholdt med telegrambureauernes egen overvågning af nyhedsstrømmen gør dog, at langt de fleste tophistorier også udgår via bureauerne. Men f.eks. bliver tophistorierne fra formiddagsaviserne ikke nødvendigvis til telegramhistorier.

Ekstra Bladets tophistorie fra 12. nov. 2012 om, at mange bestyrelsesmedlemmer i bankerne ikke er professionelle eller folk med særlig økonomisk indsigt, bliver – så vidt det kan ses af Infomedias arkiv – ikke til et telegram. Alligevel citerer bl.a. tv2east.dk og dr.dk Ekstra Bladet for historien. Udover tv2east.dk og dr.dk er det ifølge Infomedias arkiv kun få andre, der citerer Ekstra Bladets tophistorie – og det er alle netmedier, der ikke indgår i vores undersøgelse.

BT's tophistorie fra onsdag den 14. nov. 2012 om, at en tidligere tv-vært er frikendt for vold mod sin søster, bliver – så vidt det kan ses af Infomedias arkiv – heller ikke til et telegram. Alligevel citerer billedbladet.dk BT for historien, ligesom ekstrabladet.dk allerede den 13. nov. citerer bt.dk for historien. Frifindelsen sker den 13. nov., hvor BT (eller bt.dk) tilsyneladende er alene om at have en journalist til stede i retten. I hvert fald er bt.dk så hurtige med den faktuelle oplysning (frifindelsen), at ekstrabladet.dk bringer oplysningen som en citathistorie med kreditering til bt.dk.

De to eksempler viser, at tophistorier godt kan få et liv uden telegrambureauernes mellemkomst, men at historierne ikke kommer særlig bredt ud.

Samlet set viser det kvalitative casestudie af tophistorier, at netmedierne i 287 tilfælde krediterer producenten af tophistorien – uanset om de bringer tophistorien som et telegram eller som en klassisk citathistorie. Dette høje antal peger på, at det er en udbredt praksis blandt netmedierne at kreditere producenten af den historie, man citerer. Denne praksis er ensartet på alle de undersøgte netmedier, og undersøgelsen indikerer således, at netmedierne som minimum citerer første gang de gengiver en historie fra et andet medie.

Undersøgelsen kan ikke sige noget om, hvorvidt eller hvor meget netmedier undlader at kreditere. Men det kan fastslås, at medierne har stor opmærksomhed på citatpraksis (jf. bidrag til appendiks) og der derfor i almindelighed gøres en indsats for at citere korrekt og fyldestgørende.

6. Citatpraksis på udvalgte skandinaviske elektroniske mediers netsider

Denne delundersøgelse er en eksplorativ sammenligning af netsteder for de udvalgte elektroniske medier i Danmark, Sverige og Norge.

For at kunne sammenligne på tværs af forskellige opbygning af netsider er der udvalgt 148 historier, der har ligget på den øverste del af forsiden af hhv. dr.dk, svt.se og nrk.no i perioden lørdag den 10. november 2012 – fredag den 16. november 2012. I denne periode blev der fire gange (kl. 08, kl. 12, kl. 16 og kl. 22) indsamlet screendumps af de pågældende netsteders forsider. De tre forsider er ikke opbygget ens, men udvælgelsen af nyhedsartikler, der skulle indgå i denne undersøgelse, er sket efter en tilstræbt ensartet metode ved udelukkende at fokusere på de 5-10 historier, der lå i top. Disse historier er efterfølgende – september 2013 – fundet frem på de tre netmedier, hvorpå de er analyseret kvantitativt. Det er ikke alle historier, der kunne genfindes og opinionsgenrer er blevet fravalgt, således at fokus er på klassisk nyhedsjournalistik. Det har været målsætningen at indsamle samme antal historier fra de tre medier, da det ikke har været muligt at fremskaffe data til at basere antallet på en ensartet mængde af den samlede produktion på de enkelte medier.

Antallet af historier fordeler sig således med 148 udvalgte historier fra hvert medie:

Tabel 15: Antal forsidesartikler

	Forsidesartikler
dr.dk	148
nrk.no	148
svt.se	148
N	444

De i alt 444 historier er fordelt på følgende dage i nyhedsugen:

Tabel 16: Fordelingen af forsidesartikler

	Forsidesartikler
10. november	51
11. november	58
12. november	79
13. november	86
14. november	69
15. november	82
16. november	19
N	444

Kreditering på tværs af de nordiske lande

Tabel 17, nedenfor, viser de undersøgte public service-netavisers nyheder – fordelt efter kreditering: med eller uden eksplicit mediekilde. Som det fremgår af tabellen, at der er en stor ensartethed i praksis på tværs af de tre lande. Således er der i alle tre lande en næsten jævnbyrdig fordeling af historier med mediekilde og historier uden mediekilde.

Tabel 17: Artikler med eller uden eksplicit mediekilde

	Med eksplicit mediekilde	Uden eksplicit mediekilde	N
dr.dk	53 % (79)	47 % (69)	148
nrk.no	47 % (69)	53 % (79)	148
svt.se	49 % (73)	51 % (75)	148

Ser vi nærmere på kategorien eksplicitmediekilde kan del deles op i tre kategorier, se tabel 12 nedenfor. De tre kategorier er: citat primær, citat sekundær og telegram. Af denne opdeling fremgår det, at DR har flest telegrammer i forhold til NRK og SVT, mens andelen af historier uden eksplicitmediekilde er så godt som ens på tværs af de tre lande.

Tabel 18: Historier med eksplicitte mediekilder fordelt i tre kategorier

	Citat primær	Citat sekundær	Telegram	Uden eksplicit mediekilde	N
dr.dk	17 % (25)	3 % (5)	33 % (49)	47 % (69)	148
nrk.no	31 % (46)	4 % (6)	11 % (17)	53 % (79)	148
svt.se	24 % (36)	3 % (4)	22 % (33)	51 % (75)	148

Samlet set viser analysen på tværs af de tre nordiske lande, at public service stationerne i overvejende grad har den samme praksis, når det drejer sig om kreditering. Samtidig viser analyser, at DR oftere end NRK og SVT citerer fra telegrammer.

Appendiks

Ændringer i redaktionelle retningslinjer omkring citatpraksis i forhold til kreditering af mediekilder fra november 2012 til november 2013 – selvrapportering fra medier, der medvirker i undersøgelsen.

Data til denne undersøgelse er indsamlet i november 2012. I perioden mellem november 2012 og 2013 kan der forventes at være sket ændringer i de redaktionelle retningslinjer omkring kreditering af mediekilder. Derfor blev alle medier, der medvirker i undersøgelsen spurgt om de ville redegøre for eventuelle ændringer i perioden.

Af 18 danske medier, der indgår i undersøgelsen (se side 7-8) har 11 svaret. Det anslås at de medier, der ikke har svaret, ikke har ændret deres citatpraksis i perioden.

Svarene var meget forskellige, og indeholder både direkte og indirekte oplysninger om, hvorvidt mediet har ændret de redaktionelle retningslinjer omkring kreditering af mediekilder og om der er indgået citataftaler med andre medier i perioden.

Eksempelvis redegør flere af indlæggene for deres konceptuelle forståelse af egenhistorier eller egne beregninger af andelen af egenproducerede nyheder, selv om dette ikke direkte henfører til spørgsmålet om kreditering af mediekilder.

- Alle medier angiver at de følger generel citatpraksis og branchens normer for god citatskik.
- Flere af de undersøgte medier rapporterer, at de i nogen grad har ændret redaktionelle retningslinjer ift. kreditering af mediekilder fra november 2012-2013.
- Nogle medier henviser til offentligt tilgængelige retningslinjer, hvor deres interne regler om citatskik fremgår.
- Der meldes om tre citataftaler blandt de danske medier der indgår i undersøgelsen.
 - En bilateral aftale (i form af en hensigtserklæring) mellem Jyllands-Postens og Børsen koncernens medier.
 - SN.dk's historier linkes på dr.dk/kb og dr.dk/Sjælland i listen "Nyheder fra andre medier".
 - Politiken har en aftale med Watch Medier om, at Finanswatch kan bringe et begrænset antal om erhverv og økonomi fra Politiken med tydelig kreditering.

Samlet set rapporterer alle medier, at de følger ophavsretsloven, branchens normer og vejledende retningslinjer for god citatskik.

Hvorvidt og hvordan dette ser ud i praksis kan hverken denne undersøgelse eller mediernes selvrapporteringer i dette bilag i sagens natur svare på.